

torek, 27. april 2021

P9_TA(2021)0124

Vzpostavitev programa Obzorje Evropa – določitev pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov *II**

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 27. aprila 2021 o stališču Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter o določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov in o razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (07064/2/2020 – C9-0111/2021 – 2018/0224(COD))

(Redni zakonodajni postopek: druga obravnava)

(2021/C 506/25)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju stališča Sveta v prvi obravnavi (07064/2/2020 – C9-0111/2021),
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 17. oktobra 2018 ⁽¹⁾ in 16. julija 2020 ⁽²⁾,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 9. oktobra 2018 ⁽³⁾,
 - ob upoštevanju svojega stališča v prvi obravnavi ⁽⁴⁾ o predlogu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2018)0435),
 - ob upoštevanju spremenjenega predloga Komisije (COM(2020)0459),
 - ob upoštevanju člena 294(7) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor v skladu s členom 74(4) Poslovnika,
 - ob upoštevanju člena 67 Poslovnika,
 - ob upoštevanju priporočila za drugo obravnavo Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A9-0122/2021),
1. odobri stališče Sveta v prvi obravnavi;
 2. odobri skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, priloženo tej resoluciji;
 3. odobri svojo izjavo, priloženo tej resoluciji;
 4. je seznanjen z izjavami Sveta in Komisije, priloženimi tej resoluciji;
 5. ugotavlja, da je akt sprejet v skladu s stališčem Sveta;
 6. naroči svojemu predsedniku, naj skupaj s predsednikom Sveta podpiše akt na podlagi člena 297(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije;
 7. naroči svojemu generalnemu sekretarju, naj, potem ko je bilo preverjeno, da so bili vsi postopki pravilno zaključeni, podpiše akt in ga v soglasju z generalnim sekretarjem Sveta da objaviti v *Uradnem listu Evropske unije*;
 8. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim parlamentom.

⁽¹⁾ UL C 62, 15.2.2019, str. 33.

⁽²⁾ UL C 364, 28.10.2020, str. 124.

⁽³⁾ UL C 461, 21.12.2018, str. 79.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, 17.4.2019, P8_TA(2019)0395.

torek, 27. april 2021

PRILOGA

Skupna politična izjava o ponovni uporabi sproščenih sredstev v programu Obzorje Evropa

V Skupni izjavi o ponovni uporabi sproščenih sredstev v zvezi z raziskovalnim programom ⁽¹⁾ so se Evropski parlament, Svet in Komisija strinjali, da se skladno s členom 15(3) finančne uredbe v obdobju 2021–2027 v korist raziskovalnega programa znova dajo na razpolago odobritve za prevzem obveznosti, ki ustrezajo znesku največ 0,5 milijarde EUR (v cenah iz leta 2018) sprostitvev, nastalem kot posledica celotne ali delne neizvedbe projektov v sklopu okvirnega programa Obzorje Evropa ali njegovega predhodnika. Brez poseganja v pooblastila proračunskega organa in pooblastila Komisije za izvrševanje proračuna se Evropski parlament, Svet in Komisija strinjajo, da bo okvirna razdelitev tega zneska naslednja:

- 300 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“, zlasti za kvantne raziskave;
- 100 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Podnebje, energija in mobilnost“ ter
- 100 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“.

Izjava Parlamenta o pridružitvenih sporazumih

Člen 218(6), drugi pododstavek, točka (a)(i) PDEU določa odobritev Evropskega parlamenta pri pridružitvenih sporazumih v smislu člena 217 PDEU. Poleg tega so pogoji, ki urejajo pridružitve tretje države programu Obzorje Evropa, pogosto del pridružitvenih sporazumov. Za odobritev Evropskega parlamenta se ga, v skladu s členom 218(10) PDEU, v vseh fazah postopka nemudoma in izčrpno obvesti. Za zagotovitev ustreznega parlamentarnega nadzora je nujno, da ti sporazumi zajemajo vse relevantne vidike odnosov Unije z določeno tretjo državo o programu Obzorje Evropa.

Evropski parlament zato pričakuje, da kadar Svet v skladu s členom 218(9) PDEU sprejme sklep o določitvi stališč, ki naj se v imenu Unije zastopajo v organu, ustanovljenem s sporazumom, ki vključuje pridružitve tretje države programu Obzorje Evropa, zaradi teh stališč ne pride do izogibanja zahtevi po odobritvi Evropskega parlamenta, tako da se temu organu prepusti odločanje o glavnih vidikih sodelovanja tretje države v programu Obzorje Evropa.

Evropski parlament zato meni, da bi morali biti sklepi Sveta v skladu s členom 218(9) PDEU, v zvezi z deli pridružitvenih sporazumov, ki obravnavajo pridružitve tretje države programu Obzorje Evropa, čim redkejši. Kadar sprejete sklepa Sveta obravnava pogajalec Unije, Svet ali njegov posebni odbor, ko pogajalcu daje smernice, Evropski parlament pričakuje, da bo nemudoma in izčrpno obveščen v vseh fazah postopka, tudi s predložitvijo obrazloženega mnenja o tem, zakaj je za doseganje ciljev Unije, določenih v [uredbi o programu Obzorje Evropa] in [sklepu Sveta o uvedbi posebnega programa], potrebno, da organ, ustanovljen s sporazumom, sprejme stališče v imenu Unije.

Izjava Komisije o uvodni izjavi 47

Komisija namerava proračun Pospeševalca EIC izvajati tako, da bo podpora, ki je izključno v obliki nepovratnih sredstev, za MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ustrezala podpori iz proračuna instrumenta za MSP programa Obzorje 2020 v skladu s pogoji iz člena 48(1) in uvodne izjave 47 uredbe o programu Obzorje Evropa.

Izjava Komisije o členu 6

Komisija ima namen na zahtevo izmenjati mnenje s pristojnim odborom v Evropskem parlamentu o: (i) seznamu potencialnih kandidatov za partnerstvo na podlagi členov 185 in 187 PDEU, ki bodo zajeti v (začetne) ocene učinka; (ii) seznamu začasnih nalog, ki jih bodo opredelili odbori za naloge; (iii) rezultatih strateškega načrta pred uradnim sprejetjem ter (iv) bo predstavila in delila dokumente, povezane s programi dela.

⁽¹⁾ UL C 444 I, 22.12.2020, str. 3.

torek, 27. april 2021

Izjava Komisije o etiki/raziskavah izvornih celic – člen 19

Evropska komisija predlaga, da se v okvirnem programu Obzorje Evropa še naprej uporablja isti etični okvir za odločanje o financiranju raziskav izvornih celic človeških zarodkov s strani EU, kot se je uporabljal v okvirnem programu Obzorje 2020.

Evropska komisija predlaga nadaljnjo uporabo tega etičnega okvira, saj je bil na podlagi izkušenj z njim razvit odgovoren pristop za zelo obetavno področje znanosti, ki dokazano zadovoljivo deluje v okviru raziskovalnih programov, v katerih sodelujejo raziskovalci iz številnih držav z zelo različnimi regulativnimi razmerami.

1. V sklepu o okvirnem programu Obzorje Evropa so tri področja raziskav izrecno izključena iz financiranja Unije:
 - raziskovalne dejavnosti s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
 - raziskovalne dejavnosti z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, s katerimi bi takšne spremembe lahko postale dedne,
 - raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja izvornih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.
2. Dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah, se ne bodo financirale. Dejavnosti, ki so prepovedane v posamezni državi članici, se v tej državi članici ne bodo financirale.
3. Sklep o programu Obzorje Evropa in določbe o etičnem okviru, ki urejajo financiranje raziskav izvornih celic človeških zarodkov s strani Unije, na noben način ne vodijo do presoje vrednot v zvezi z regulativnim ali etičnim okvirom, ki ureja takšne raziskave v državah članicah.
4. Evropska komisija v razpisih za zbiranje predlogov ne spodbuja izrecno uporabe izvornih celic človeških zarodkov. Uporaba človeških izvornih celic odraslih ljudi ali zarodkov je odvisna od presoje znanstvenikov glede na cilje, ki jih želijo doseči. V praksi je daleč največji del sredstev Unije za raziskave izvornih celic namenjen uporabi izvornih celic odraslih ljudi. Ni razloga, da bi se to znatno spremenilo v programu Obzorje Evropa.
5. Vsak projekt, ki predlaga uporabo izvornih celic človeških zarodkov, mora uspešno opraviti znanstveno oceno, med katero neodvisni strokovnjaki s področja znanosti ocenijo potrebo po uporabi takšnih izvornih celic za doseg znanstvenih ciljev.
6. Predlogi, ki uspešno opravijo znanstveno oceno, so nato predmet stroge etične presoje, ki jo organizira Evropska komisija. Pri tej etični presoji se upoštevajo načela, ki jih odražajo Listina Evropske unije o temeljnih pravicah in ustrezne mednarodne konvencije, kot so Konvencija Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisana v Oviudu 4. aprila 1997, in njeni dodatni protokoli ter Splošna deklaracija o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel UNESCO. Poleg tega je namen etične presoje preveriti, če predlogi upoštevajo predpise držav, v katerih se bodo raziskave izvajale.
7. V posebnih primerih se lahko etična presoja opravi v času trajanja projekta.
8. Vsak projekt, ki predlaga uporabo izvornih celic človeških zarodkov, mora pred začetkom zadevnih dejavnosti pridobiti odobritev ustreznega nacionalnega ali lokalnega odbora za etiko. Upoštevati se morajo vsa nacionalna pravila in postopki, vključno glede vprašanj, kot so soglasje staršev, odsotnost finančne spodbude itd. Preverjalo se bo, ali projekt vključuje sklicevanja na izdajo dovoljenj in nadzorne ukrepe, ki jih sprejmejo pristojni organi države članice, v kateri se bodo izvajale raziskave.
9. Predlog, ki uspešno opravi znanstveno oceno, nacionalne ali lokalne etične presoje in evropsko etično presojo, bo za vsak primer posebej predložen v odobritev državam članicam, ki se sestanejo kot odbor, ki deluje v skladu s postopkom pregleda. Projekti, ki vključujejo uporabo izvornih celic človeških zarodkov in niso pridobili odobritve držav članic, se ne bodo financirali.
10. Evropska komisija si bo še naprej prizadevala, da bi rezultati raziskav izvornih celic, ki jih financira Unija, postali splošno dostopni vsem raziskovalcem in bi v končni fazi koristili pacientom v vseh državah.

torek, 27. april 2021

11. Evropska komisija bo podprla ukrepe in pobude, ki prispevajo k usklajevanju in racionalizaciji raziskav izvornih celic človeških zarodkov v okviru odgovornega etičnega pristopa. Komisija bo zlasti še naprej podpirala evropski register linij izvornih celic človeških zarodkov. Podpora takšnemu registru bo omogočila spremljanje obstoječih izvornih celic človeških zarodkov v Evropi, prispevala k čim večji uporabi teh celic s strani znanstvenikov, lahko pa pomaga tudi pri izogibanju nepotrebnemu pridobivanju novih linij izvornih celic.

12. Evropska komisija bo nadaljevala s sedanjo prakso in odboru, ki deluje v skladu s postopkom pregleda, ne bo predložila predlogov za projekte, ki vključujejo raziskovalne dejavnosti, v okviru katerih se uničujejo človeški zarodki, tudi za pridobivanje izvornih celic. Izključitev te faze raziskav iz financiranja Uniji ne bo preprečila financiranja nadaljnjih faz, ki vključujejo izvirne celice človeških zarodkov.

Izjava Komisije o členu 5

Komisija je seznanjena s sporazumom, ki sta ga sozakonodajalca dosegla v zvezi z besedilom člena 5. Po mnenju Komisije je posebni program za raziskave na področju obrambe iz člena 1(2)(c) omejen le na raziskovalne ukrepe v okviru prihodnjega Evropskega obrambnega sklada, medtem ko se za razvojne ukrepe šteje, da ne spadajo na področje uporabe te uredbe.

Izjava Komisije o človekovih pravicah v členu 16(1)(d)

Komisija v celoti podpira spoštovanje človekovih pravic, kot je navedeno v členu 21 Pogodbe o Evropski uniji in njegovem drugem pododstavku: „Unija si prizadeva razvijati odnose in graditi partnerstvo s tretjimi državami in regionalnimi ali svetovnimi mednarodnimi organizacijami, ki z njo delijo načela iz prvega pododstavka. Vendar pa Komisija obžaluje dejstvo, da je „spoštovanje človekovih pravic“ vključeno v nabor meril v skladu s členom 16(1)(d)(1)(d), ki jih morajo tretje države izpolnjevati, če želijo sodelovati v programu. Takšno izrecno sklicevanje se namreč ni štelo za potrebno v nobenem drugem programu EU za prihodnji večletni finančni okvir, četudi ni dvoma o tem, da si EU v svojih zunanjih odnosih s tretjimi državami prizadeva za dosleden pristop k varstvu človekovih pravic v zvezi z vsemi svojimi instrumenti in področji politike, prav tako pa bi to načelo moralo Komisiji služiti kot vodilo pri izvajanju te določbe.

Izjava Sveta

Svet poziva Komisijo, naj v pogajanjih o sporazumih za pridružitve tretjih držav programom Unije, tudi okvirnemu programu EU za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, v skladu s členom 218 PDEU zagotovi čim večjo vključenost Sveta. V ta namen lahko Svet v skladu s členom 218(4) PDEU določi posebni odbor, v posvetovanju s katerim se vodijo pogajanja, med drugim o obliki in vsebini takih sporazumov.

Svet v zvezi s tem opozarja na načelo lojalnega sodelovanja med institucijami EU, določeno v drugem stavku člena 13(2) PEU, in na zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije o členu 218(4) PDEU, v skladu s katero mora Komisija posebnemu odboru pravočasno pred pogajalskimi sestanki zagotoviti vse informacije in dokumente, ki so potrebni za to, da lahko ta spremlja potek pogajanj, kot so zlasti smernice, ki so jih med pogajanja navedle druge stranke, in stališča, ki jih zagovarjajo, da lahko posebni odbor oblikuje mnenja in nasvete v zvezi s pogajanja⁽²⁾.

Svet opozarja, da v primeru, če sporazumi za pridružitve tretjih držav programom Unije že obstajajo in vključujejo trajno pooblastilo Komisiji za določanje posebnih pogojev za sodelovanje posamezne države v katerem koli programu in Komisiji pri tej nalogi pomaga posebni odbor, se mora Komisija v pogajalskem procesu sistematično posvetovati s tem posebnim odborom, na primer z izmenjavo osnutkov besedil pred srečanji z zadevnimi tretjimi državami ter z rednim obveščanjem in poročanjem.

Če sporazumi za pridružitve tretjih držav programom Unije že obstajajo, vendar posebni odbor ni predviden, Svet meni, da bi morala Komisija v pogajalskem procesu pri določanju posebnih pogojev za pridružitve programu Obzorje Evropa na podoben način sistematično sodelovati s Svetom in njegovimi pripravljalnimi telesi.

⁽²⁾ Glej sodbo z dne 16. julija 2015, *Komisija proti Svetu*, C-425/13, EU:C:2004:483, točka 66.

torek, 27. april 2021

Izjava Komisije o mednarodnem sodelovanju

Komisija je seznanjena z enostransko izjavo Sveta, ki jo bo ustrezno upoštevala v skladu s Pogodbo, sodno prakso Sodišča EU in načelom institucionalnega ravnovesja, ko se bo posvetovala s posebnim odborom v skladu s členom 218(4) PDEU.

Izjava Sveta o členu 5

Svet opozarja, da iz člena 179(3) PDEU v povezavi s členom 182(1) PDEU izhaja, da lahko Unija sprejme le en večletni okvirni program, v katerem so določene vse dejavnosti Unije na področju raziskav in tehnološkega razvoja. Svet zato meni, da je Evropski obrambni sklad, naveden v členu 1(2)(c) Uredbe o vzpostavitvi okvirnega programa Unije za raziskave Obzorje Evropa, ki zajema dejavnosti tega sklada na področju raziskav in tehnološkega razvoja, poseben program za izvajanje okvirnega programa v smislu člena 182(3) PDEU in spada na področje uporabe uredbe o vzpostavitvi navedenega okvirnega programa.
